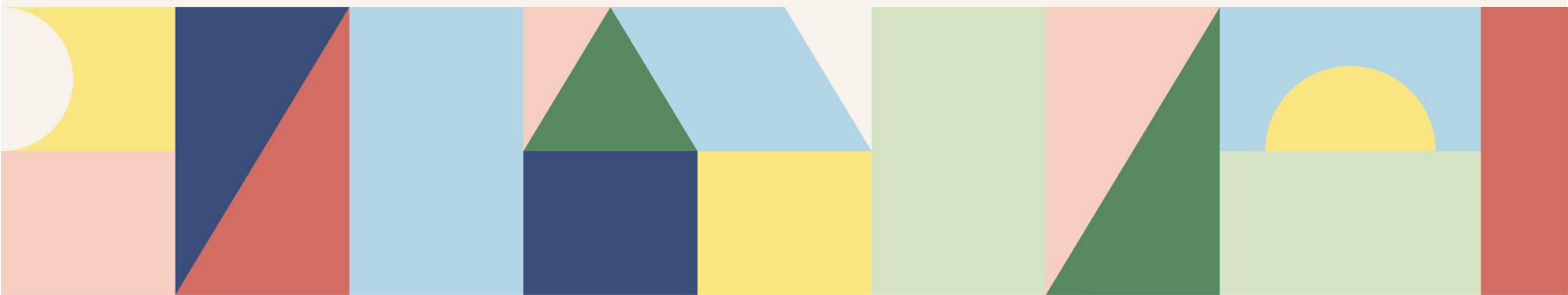

fremSAM

ÅRSRAPPORT 2024

NETTVERK FOR HELSEFREMMEDE SAMFUNN
EN DEL AV WHO HEALTHY CITIES

Nettverk for helsefremmende samfunn (Fremsam)

skaper lokalsamfunn som fremmer gode liv for alle innbyggere. Vi er et nettverk av og for kommuner og fylkeskommuner, og en del av WHO Healthy Cities.

I nettverket samles mennesker som ønsker å styrke arbeidet med å skape helsefremmende og sosialt bærekraftige lokalsamfunn. Våre medlemmer får tilgang til en viktig arena for erfaringsutveksling, kunnskapsutvikling og kompetanseheving, og nettverket fungerer som en døråpner og et bindeledd mellom medlemmene og attraktive samarbeidspartnere.

Å jobbe for en samfunnsutvikling som er helsefremmende i alle sektorer er på mange måter nybrottsarbeid. Derfor skal Fremsam være et kunnskapslaboratorium for innovasjon, testing og utvikling av nye folkehelseløsninger.

Vi er aktøren som bidrar til at det store og komplekse blir mer begripelig og konkret. Og ikke minst jobber Fremsam for å gjøre folkehelsearbeidet både lettere, morsommere og mer kunnskapsbasert. I denne årsrapporten kan du lese mer om hvordan!

Innhold

Leder	4	
Høydepunkter	5	
Helsefremmende og sosialt bærekraftig stedsutvikling	6	6
Samfunn for bedre psykisk helse og livskvalitet	10	
Folkehelse på kartet	13	
Arena for kompetansepåfyll	16	
Internasjonalt samarbeid	20	
Rekruttering	23	
Organisering	25	
Medlemmer		
Nettverkets styre		
Sekretariatet		
Økonomi		
Vedtekter		
Oversikt medlemmer 2024	27	

Leder

Kvaliteten på menneskers liv er tett knyttet til kvaliteten på samfunnet vi bor i. Derfor må vi snakke mer om hva et godt samfunn er, hvilken retning vi ønsker at samfunnet vårt skal utvikle seg i og hvordan vi kommer oss dit.

Dette er spørsmål vi er opptatt av i nettverket. Og derfor byttet vi i 2024 navn, for å signalisere at vi må forme fremtiden i en mer helsefremmende retning, og at det er våre samfunn som skal bli bedre til å fremme god helse og livskvalitet hos innbyggerne.

Det samme året vi fylte 30 år, startet dermed et nytt kapittel: Nå heter vi Nettverk for helsefremmende samfunn, med forkortelsen Fremsam. Vi er fortsatt en del av WHO's europeiske Healthy Cities-nettverk, og formålet er det samme: Å skape lokalsamfunn som fremmer gode liv for alle innbyggere. Vi skaper *fremtiden sammen*.

Samfunnsperspektivet på helse og livskvalitet er særlig viktig fordi vi vet at ressursene er skjevt fordelt. Den sosiale ulikheten som finnes mellom mennesker på områder som boligstandard, arbeidsforhold og inntekt er en sentral årsak til ujevn fordeling av helse og livskvalitet i befolkningen.

Derfor må vi i fellesskap se på hvordan disse samfunnsstrukturene kan formes slik at de legger til rette for at alle kan leve gode liv. Det krever helhetlig, langsiktig innsats og samarbeid på tvers av fag og sektorer.

Ikke minst må dette arbeidet ses i sammenheng med arbeidet for en bærekraftig utvikling – både sosialt, økonomisk og miljømessig. Å jobbe for økt menneskelig livskvalitet kan ikke gå på bekostning av planetens tålegrenser – selve livsgrunlaget vårt – og det må ikke gå på bekostning av fremtidige generasjoners mulighet for å leve gode liv.

Helsefremmende samfunnsutvikling handler om store, komplekse og globale utfordringer. I nettverket er vi opptatt av å ta disse store utfordringene ned til det lokale, konkrete og praktiske, og samtidig bidra til innovasjon og utvikling på feltet.

Det finnes ikke noe fasitsvar på hvordan vi skal gjøre dette, og det er derfor nettverket samler kommuner og fylkeskommuner for å dele kunnskap og erfaring, utforske muligheter, bygge kompetanse og teste nye løsninger. Det gjør vi sammen med dyktige samarbeidspartnere både lokalt, nasjonalt og ikke minst internasjonalt gjennom WHO Healthy Cities-nettverket.

Noe som derimot er sikkert, er at noen av de viktigste folkehelseaktørene vi har er politikere. De staker ut kursen for fremtiden, og sitter med mye ansvar og myndighet over samfunnets ressurser. Derfor vil nettverket ha enda større fokus på å jobbe tett sammen med både lokale og regionale politikere fremover, slik at vi sikrer at folks helse og livskvalitet prioriteres høyt når vi utvikler morgendagens lokalsamfunn.

Nettverket er i stadig vekst – og det forteller oss at vi lykkes med vår ambisjon om å være relevant, tilgjengelig og nyskapende. Med den enorme kompetansen og engasjementet som finnes hos alle dere i nettverket skal vi fortsette å utgjøre en forskjell for folkehelsen i Norge.

Vigdis Holm
Daglig leder i Fremsam

Lene Conradi
Styreleder i Fremsam

Høydepunkter

- » Nettverket fortsetter å vokse, og fikk hele ni nye medlemmer
- » Fremsam lanserte et nytt kurs i «Samskapt utvikling», og gjennomførte dette kurset for 30 kommuner og fem fylkeskommuner
- » Veilederen i sosial bærekraft, «Veien til levende og rettferdige lokalsamfunn», ble lansert
- » Medlemmer møttes til en vellykket nettverkssamling i Modum, med tema barn og unges oppvekst
- » Det ble gjennomført ni av Fremsams digitale møteplasser for medlemmer, Folketanken og Fylketanken, som ble godt besøkt
- » Fremsam holdt innlegg i det offentlige utvalget for prioritering av folkehelseiltak, og ga høringsinnspill til ny folkehelselov og nasjonal livskvalitetsstrategi
- » Fremsam deltok i etableringen av en norsk hub for livskvalitetsøkonomi

Helsefremmende og sosialt bærekraftige steder

God helse skapes der vi lever livene våre. Derfor må også stedene vi bor, jobber og oppholder oss bidra til å fremme gode liv, for alle.

I Fremsam er helsefremmende stedsutvikling et viktig satsingsområde, og vi jobber aktivt for å løfte folkehelse som en prioritert målsetting når vi utvikler morgendagens samfunn.

I denne delen av årsrapporten kan du lese om nettverkets arbeid innen helsefremmende og sosialt bærekraftig stedsutvikling.

Nettverkssamling i Modum Oppveksten: Grunnmuren for livets helse og livskvalitet

Gode oppvekstvilkår legger et viktig grunnlag for å oppleve god helse og livskvalitet gjennom hele livet. Hvordan legger vi til rette for at flest mulig får en god start på livet? Det var tema for nettverkssamlingen «Oppveksten: Grunnmuren for livets helse og livskvalitet», som gikk av stabelen den 5.-6. juni i Modum.

Nettverkssamlingen belyste stedets betydning for barn og unges oppvekst. Vi hørte om hvordan psykososiale forhold i barnehagen både kan bidra til god kvalitet og styrking av lokaldemokratiet, om hvordan fremme emosjonell læring i skolen fra ulike kommuner, og hvordan skolen som nærmiljøarena gir positive ringvirkninger.

Sammen ble vi klokere på hvordan vi kan gi flest mulig barn opplevelse av mestring, trivsel og tilhørighet der de vokser opp. I tillegg hadde vi en flott nettverksmiddag på Blaafarveværket.

«Fremsam har vært sterkt bidragsytende til at man i dag har gått fra å se på folkehelse som individbasert til å handle om samfunnsstrukturene og hvordan vi tilrettelegger for gode lokalsamfunn å leve og bo i.»

Lene Conradi, styreleder i Fremsam

Særlig takk til Hege Fåsen og Jorunn Killingstad for et godt samarbeid!

Hverdagsreisen: Gode omgivelser for aktive og sosiale hverdagsliv – hele året

Hvordan kan innsikt i folks hverdagsvalg bidra til mer fysisk aktivitet og sosiale møter i nærmiljøet, utendørs, hele året? Med prosjektet «Hverdagsreisen» samarbeider Design og arkitektur Norge (DOGA) og Fremsam for å øke folkehelseeffekten av det som bygges ved å koble feltene arkitektur, design og folkehelse.

Det gjør vi fordi de bygde omgivelsene legger rammene for livene våre, og dermed har stor innflytelse på hvor aktive vi er og om sosiale møter oppstår – eller ikke oppstår. I by- og stedsutvikling har man derfor mulighet til å gjøre valg som bidrar til å fremme god helse og sosial inkludering.

Samtidig ønsker vi også at prosjektet skal gi kommuner og innbyggere økt kunnskap om forholdet mellom bygde omgivelser og folkehelse, samt styrke det tverrfaglige samarbeidet innen stedsutvikling.

Prosjektet er delt inn i del 1 og del 2. Første del av Hverdagsreisen handler om å få innsikt om en bestemt målgruppe av innbyggere og deres valg og vaner i hverdagen – altså deres hverdagsreiser – for så å kartlegge hvordan omgivelsene rundt dem både hemmer og fremmer sosiale møter og fysisk aktivitet.

Siden prosjektets oppstart i 2021 har 10 kommuner gjennomført del 1 av Hverdagsreisen. I 2024 ble dette gjort i Rollag, Nore og Uvdal og Flesberg kommune.

Prosjektet har utviklet en metode som kan brukes av kommuner i hele landet, med en egen 'Do it yourself'-guide.

Andre del av Hverdagsreisen handler om å bruke kunnskapen fra del 1 – som sier noe om hvilke behov vi skal skape løsninger for – til å prototype og teste potensielle løsninger tidlig.

Slik får vi kunnskap om hva som fungerer og ikke fungerer, og kan videreutvikle og tilpasse løsningene før det offentlige går til innkjøp av permanente løsninger.

I 2024 er det derfor gjennomført prototyping og testing, et arbeid som forsetter frem til sommeren 2025. Prosjektet tar utgangspunkt i nærmiljøet rundt Sophie Radich skole, og målet er å øke trygghet, fysisk aktivitet og sosial deltakelse blant elevene ved å gjennomføre konkrete tiltak på ungdommens skolevei, og slik bidra til et bedre og mer helsefremmende nærmiljø.

Elever ved Sophie Radich skole var bl.a. med og malte fortauet på skoleveien.

SOSLOKAL: Utvikling av sosialt bærekraftige lokalsamfunn

Hva mener vi egentlig når vi snakker om sosial bærekraft? Og hvordan kan vi utvikle sosialt bærekraftige lokalsamfunn? Det er spørsmål som forskningsprosjektet SOSLOKAL – Sosial bærekraft som ny drivkraft i lokalsamfunnsutviklingen – tar for seg.

Prosjektet ble gjennomført i perioden 2020-2024. Kristiansand, Stavanger og Fredrikstad kommune har vært partnere i samarbeid med forskere fra By- og regionforskningsinstituttet NIBR ved OsloMet og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Fremsam for å teste ut nye metoder for sosialt bærekraftig samfunnsutvikling i lokalsamfunnet.

«Vi har ikke råd til ikke å satse på sosial bærekraft. Utenforskap og uhelse er kostbart, både for enkeltmennesker og samfunn.»

Bent Olav Olsen, folkehelsekoordinator i Fredrikstad kommune.

I løpet av prosjektperioden testet de tre kommunene verktøyet «Stedskompasset» og medvirkningsmetoden «Bylab», som et ledd i å utvikle samskaping som styringsform, og «politisk verksted» som skal sikre en tettere kobling mellom kunnskapsgrunnlag og politiske vedtak.

I 2024 utviklet Fremsam en veileder basert på resultatene og erfaringene fra prosjektet, som ble lansert på forkonferansen til Folkehelsekonferansen. Veilederen kan brukes som kunnskapsgrunnlag til kommuneplaner, organisasjonsutvikling, medvirkning og utvikling av konkrete tiltak.

Målgruppen for veilederen er politikere og ansatte i kommuner, og er særlig relevant for personer som jobber med samfunns- og arealplanlegging, nærdemokratiutvikling, folkehelse, kultur og frivillighet. Veilederen, sammen med artikler og praksiserfaring fra prosjektet, finnes på fremsams nettsider.

Veien til levende og rettferdige lokalsamfunn

- En veileder i sosial bærekraft for norske kommuner

Samfunn for bedre psykisk helse og livskvalitet

God psykisk helse og livskvalitet oppstår ikke i et vakuum – vi påvirkes alle av våre livsbetingelser og levekår. Skal vi sikre gode liv for alle må vi i større grad prioritere menneskelige behov i samfunnsutviklingen.

I denne delen av årsrapporten kan du lese om nettverkets arbeid innen psykisk helse og livskvalitet.

Kobler forskning og praksis: Samarbeid med forskningscenteret PROMENTA

Det er viktig å jobbe kunnskapsbasert for å få gode og varige resultater innen folkehelsearbeidet, og da må forskningsinstitusjoner og det offentlige samarbeide. Derfor er Fremsam partner i forskningscenteret PROMENTA ved Universitetet i Oslo, som forsker på psykisk helse, rusbruk og livskvalitet.

Fremsam er samarbeidspartner på flere forskningsprosjekter gjennom Promenta, som det vil jobbes med i de kommende årene. Et av prosjektene som er i gang er HealS, som skal evaluere det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring i skolen, et annet er TRACE, som skal undersøke hvorfor jenter er mer utsatt for utvikling av depresjon, sammenlignet med gutter.

Fremsam var også samarbeidspartner på arrangementet «Hvordan kan vi legge til rette for god livskvalitet for alle?», som gikk av stabelen på Sentralen i Oslo. Her så vi nærmere på hva kildene til god livskvalitet er, og hvordan vi kan legge til rette for god livskvalitet for alle. Det ble presentert ferske funn fra forskningsfeltet og praktiske verktøy til inspirasjon for den enkelte og til folkehelsearbeidet i kommunen.

Forskningsprosjektet Kort – for bedre psykisk helse og livskvalitet hos ungdom

Fremsam er partner i forskningsprosjektet Kort, som har utviklet et tiltak for å fremme god psykisk helse tilpasset skolehelsetjenesten og ungdom – sammen med helsesykepleiere, spesialsykepleiere, psykologer og ungdommen selv.

Prosjektet ledes av Regionsenter for barn og unges psykiske helse Øst og Sør. Kort-tiltaket er et samtaleverktøy, som skal være tilpasset helsesykepleieren sin hverdag samtidig som det oppleves som nyttig og relevant for

ungdom som kommer til helsesykepleier for støtte og veiledning. Samtaleverktøyet testes nå i skolehelsetjenesten på ungdomsskoler og videregående skoler.

Fra november 2024 begynte testingen av Kort i en landsdekkende randomisert kontrollstudie med ca. 85 helsesykepleiere i 40 kommuner. Målet er å rekruttere 300 ungdommer til studien i løpet av 2025.

Ny hub for livskvalitetsøkonomi i Norge

Fremsam var i 2024 en av initiativtakerne til å etablere en norsk hub for livskvalitetsøkonomi, som en del av den internasjonale Wellbeing Economy Alliance. Dette skal være en plattform for ulike aktører som ønsker å utforske hvordan livskvalitetsøkonomi kan se ut i en norsk kontekst. Målet er å skape livskvalitet for alle, innenfor planetens tålegrenser.

Hub'en er startet i samarbeid med Foreningen Robust, Rethinking Economics Norge, selskapet Stedskaping og WellFare – Nordisk forskningscenter for livskvalitet og sosialbærekraft. Vi kickstartet lanseringen med et webinar i november:

Et nytt økonomisk system: For mennesker og planet.

«Er det på tide at Norge tenker nytt når det kommer til samfunnets økonomiske system? Kan livskvalitetsøkonomi gi oss et felles språk for å finne løsninger på rotårsakene til de utfordringer vi står overfor?»

Folkehelse på kartet

Nettverket er en toneangivende og synlig aktør på folkehelsefeltet, både overfor statlige myndigheter og i det offentlige ordskiftet.

Fremsam har en egen samarbeidsavtale med Helsedirektoratet, som sikrer god dialog og tett samarbeid.

Nettverket jobber også aktivt med å løfte og synliggjøre nettverkets engasjerte folkehelsepolitikere- og ansatte.

Politikk og påvirkning

I 2024 ga Fremsam høringsinnspill til følgende saker:

- Ny folkehelselov
- Nasjonal livskvalitetsstrategi
- Innspill i offentlig utvalg for prioritering av folkehelseiltak

«Fremsam er glade for et tydelig tverrsektorielt perspektiv på det statlige livskvalitetsarbeidet. Ikke minst vil vi støtte planer om å involvere også frivillige aktører og befolkningen fremover. Vi bidrar gjerne som samarbeidspartner både nasjonalt, regionalt og lokalt i det videre arbeidet for å fremme en samfunnsutvikling som gir befolkningen god helse og gode liv.»

Utdrag fra innspillet til nasjonal livskvalitetsstrategi.

Presentasjoner og synlighet

Gjennom året har både sekretariatet, styret og nettverksmedlemmer formidlet Fremsams budskap på en rekke arrangement, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Vi har holdt foredrag på samling om klima, miljø og folkehelse for Vestland fylkeskommune, hatt møte med politisk utvalg for kultur og folkehelse hos Møre og Romsdal fylkeskommune, deltatt på arrangementet «Kan vi bygge oss til bedre folkehelse?» under Arendalsuka sammen med våre samarbeidspartnere DOGA og Tverga, holdt foredrag for masterstudenter på Universitetet i Agder og presentert veilederen «Veien til levende og rettferdige lokalsamfunn» på Kommunal- og distriktsdepartementets seminar.

Kommunikasjonsarbeid

I Freamsam er vi opptatt av å løfte frem ulike tematikker innenfor folkehelse, og ikke minst medlemmenes gode arbeid på folkehelsefeltet. Derfor jobber vi aktivt med å lage nettsaker og innhold til sosiale medier.

I 2024 var noen av sakene vi hadde i våre kanaler:

– Å være folkehelsekoordinator er en givende jobb

Folkehelsekoordinatoren i Steigen kommune gjør en imponerende innsats for å forbedre helse og trivsel blant innbyggerne. I januar intervjuet vi henne, og fikk innsikt i noen av tiltakene de jobber med i Steigen.

Vi lanserte også et digitalt årshjul på nettsiden vår, for å gjøre det lettere å holde oversikt over hva som skjer på folkehelsefeltet.

Hvor ble det av leken?

Lek er en viktig del av barns utvikling og læring. Men har vi utviklet et samfunn som reduserer barns mulighet for fri lek, spenning og risiko? Og hvordan påvirker dette barnas helse og trivsel? Det satte vi søkelys på i november.

Folkevalgte om folkehelse:

Fay Renée Nilsen, Hammerfest kommune

Hva gir deg god livskvalitet?

«For meg handler god livskvalitet om mye tid sammen med familie og de jeg er glad i. Det handler om å være ute i naturen, gjerne på fjellet, til fots eller på ski. Og om å ha en best mulig stressbalanse i hverdagen.

En god start på dagen legger rammene for at resten av dagen også blir god. Og den beste måten å starte på er å ha tid til å sette meg ned med en kaffekopp og skravle litt med ungene eller kjæresten før vi alle drar på jobb og skole.»

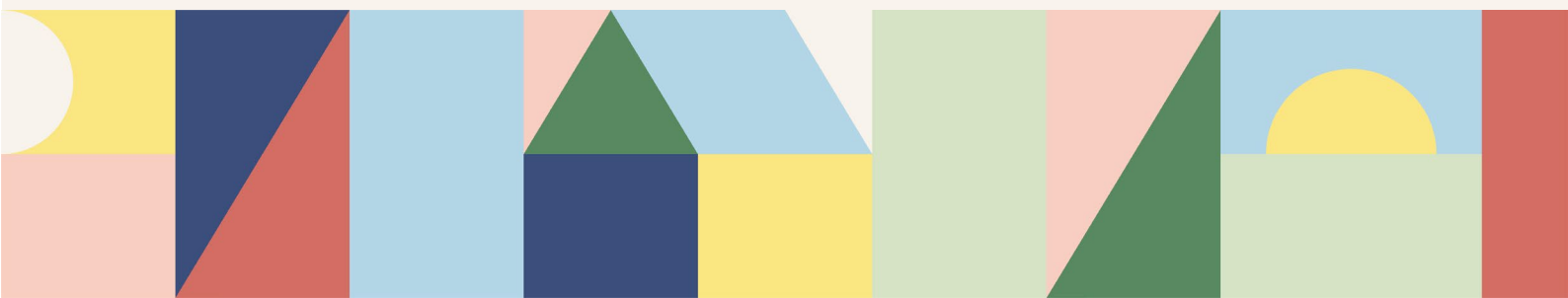

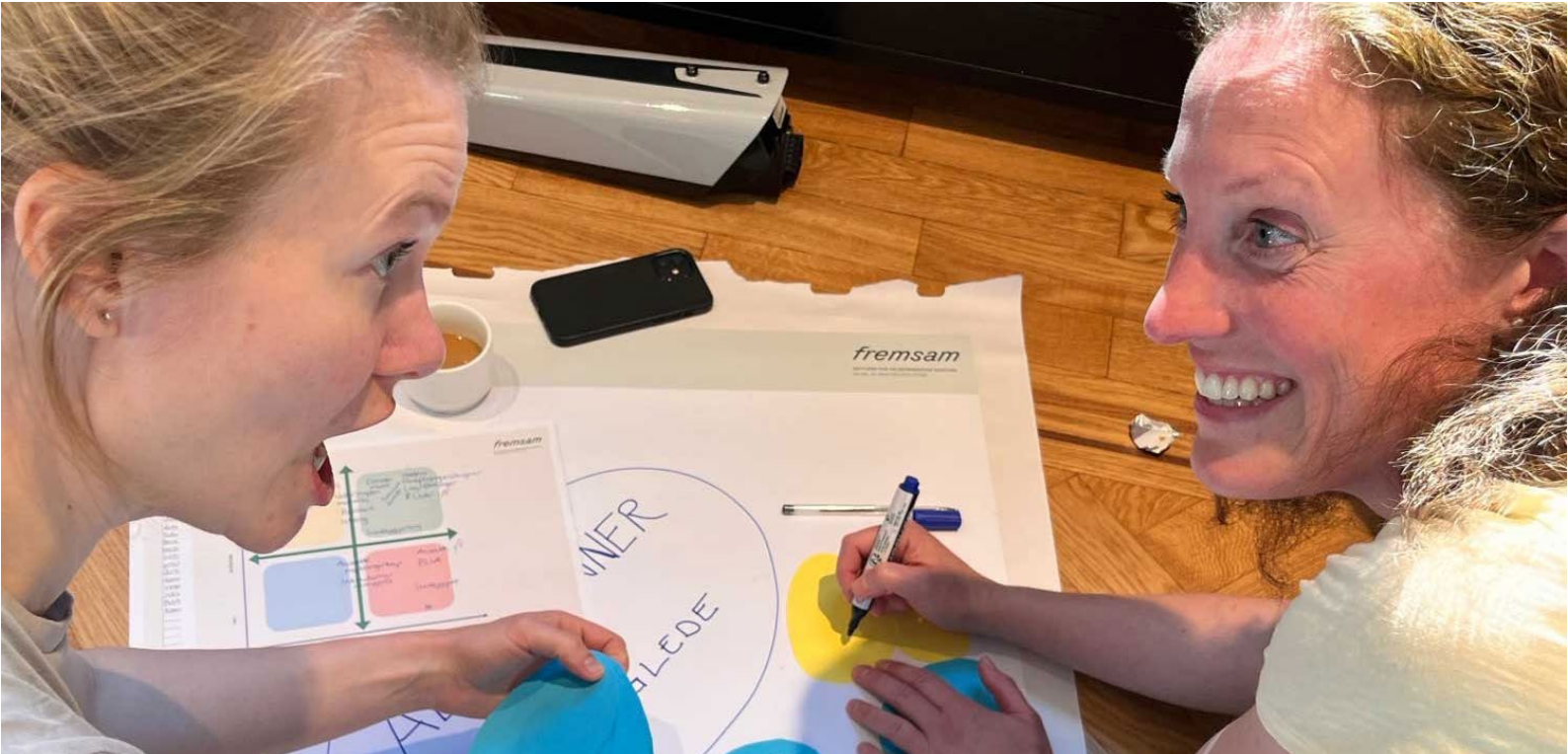
Foto: Marthe Nyvoll

Arena for kompetansepåfyll

I nettverkets årlige medlemsundersøkelser kommer det tydelig frem at det å møte hverandre for å få inspirasjon og dele erfaringer med andre som jobber med helsefremmende samfunnsutvikling er noe av det viktigste man får igjen ved å være med i nettverket.

I tillegg til nettverkssamlingen har Fremsam derfor ulike kurs for kompetanseutvikling, samt to digitale arenaer for faglig påfyll og mulighet for å dele kunnskap og erfaringer – Folketanken og Fylketanken. I tillegg har Fremsam en egen medlemsportal hvor medlemmer finner en rekke ressurser som er nyttig i folkehelsearbeidet, herunder gode eksempler fra andre medlemmer.

Kurs i Samskapt utvikling

I 2024 lanserte Fremsam kurset «Samskapt utvikling», som er en videreutvikling av «Brobyggerkurset», med et tydelig fokus på utvikling av samarbeidskompetanse i møte med komplekse velferdsproblemer.

Folkehelseutfordringer er komplekse problemer som krever tverrsektorielt samarbeid. Kurset har som formål å gi deltakerne økt kompetanse om lokale grep og ressurser for en helsefremmende samfunnsutvikling. Gjennom økt kunnskap og praktisk erfaring i bruk av

verktøy for godt samarbeid og felles eierskap, vil kurset bidra til kommuners utvikling av fellesskapsverdier.

Målgruppen for kurset er ansatte i kommuner/ fylkeskommuner som jobber med komplekse samfunnsutfordringer.

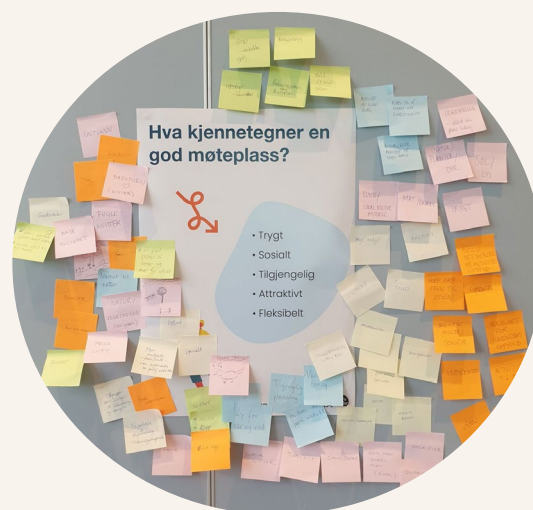
Kurset ble holdt fire ganger i 2024: to ganger i Oslo, én gang i Innlandet og i Møre og Romsdal fylke.

Kurs med Tverga for kommuner i Agder: Hvordan utvikle gode utendørs møteplasser

Fremsam samarbeidet i 2024 med Tverga og Agder fylkeskommune om å pilotere et praksisnært og konkret kurs for å utvikle gode utendørs møteplasser. Kurset var et kombinert digitalt og fysisk kurs, hvor deltakerne fikk presentert og trent på metoder og verktøy for å komme i gang med, utvikle og bestille riktig kompetanse for å utvikle en god møteplass.

Gjennom teori, praktiske eksempler og en rekke konkrete metoder fikk deltakerne lært mer om hvordan komme frem til egnet lokalisering, målgruppe og konsept for en møteplass. De fikk også kjennskap til egnede metoder og opplegg for medvirkning og tips til å bestille riktig kompetanse, på riktig tidspunkt.

Kurset fikk gode tilbakemeldinger, og vil i 2025 tilbys for kommuner i Møre og Romsdal, i samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune.

Folketanken - en lavterskel arena for faglig påfyll

Folketanken er nettverkets digitale møteplass for faglig påfyll og mulighet for utveksling av erfaring og kunnskap mellom medlemmene. Følgende Folketanken-møter ble arrangert i 2024:

Nytt fra nettverket

I denne Folketanken presenterte sekretariatet planer for nettverkets retning de kommende årene, og fikk innspill fra medlemmer. I tillegg presenterte noen av nettverkets nyeste medlemmer seg, blant annet Hallingdal-kommunene Nesbyen og Flå, og snakket om hvordan de jobber med folkehelse i deres kommuner.

Hvordan hindrer vi at unge faller utenfor?

Hva kan vi gjøre for å skape mer inkluderende lokalsamfunn, og sikre at flere unge fullfører skolen og blir integrert i arbeidslivet? Det var tema for Folketanken i februar, hvor vi bl.a. fikk høre statistiksjeften i NAV, Ulf Andersen, presentere status for ungt utenforskap i Norge i dag, og Kristiansand kommune fortalte mer om deres satsing «Flere i arbeid».

Vi må snakke mer om økonomi og psykisk helse

Det er en klar sammenheng mellom økonomi og psykisk helse. Faktisk er økonomiske problemer en av livsbelastningene som henger tettest

sammen med svekket psykisk helse. På denne Folketanken tok vi derfor til orde for at vi må snakke mer om koblingen mellom økonomi og psykisk helse, og ikke minst hva vi kan gjøre for å forebygge både økonomiske problemer og mentale helseutfordringer.

Hvordan vurderer vi helsekonsekvenser av beslutninger og tiltak?

Politiske beslutninger, planer og tiltak påvirker folks helse og trivsel – på godt og vondt. I arbeidet med å utvikle helsefremmende lokalsamfunn er det et mål at vi skal tenke helse i alt vi gjør, og vurdere konsekvensene samfunnsutviklingen har for folkehelsen. På denne Folketanken gikk vi i dybden på helsekonsekvensutredninger som verktøy.

Digitalisering av folkehelseoversikten

Nordre Follo kommune har jobbet med å digitalisere folkehelseoversikten, og ønsker at prosjektet skal være startskuddet for et større nasjonalt prosjekt. I den forbindelse er det gjennomført en større nasjonal undersøkelse, som viser behov for forenkling og mer skreddersydde digitale verktøy for kommunene. På denne Folketanken fikk vi både presentert resultater fra Nordre Follo prosjekt, og fra den nasjonale kartleggingen av kommunesektorens arbeid med folkehelseoversikten.

Hvor ble det av leken?

Lek er en viktig del av barns utvikling og læring. Men har vi utviklet et samfunn som reduserer barns mulighet for fri lek, spenning og risiko? Og hvordan påvirker dette barnas helse og trivsel? Det var tema på Folketanken i november! Her hørte vi mer om den konkrete koblingen mellom lek og læring, fikk innsikt i den viktige betydningen lek har for utvikling og ble gitt konkrete eksempler fra skoler som jobber aktivt med å gjøre lek til en naturlig del av barnas hverdag.

Fylketanken: Egen møteplass for fylkeskommunene

Fylketanken er nettverkets digitale møteplass rettet spesifikt mot fylkeskommuner. I 2024 var det to arrangementer i Fylketanken:

Hvordan styrker vi samarbeidet med fylkene?

I januar gikk årets første Fylketanken av stabelen, hvor planene ble lagt for hvordan Fremsam ytterligere kan styrke nettverkssamarbeidet med fylkeskommuner.

Rollene til fylkeskommunen overfor kommunene og andre aktører i folkehelsearbeidet

Folkehelseloven gir fylkeskommunen ulike roller i folkehelsearbeidet. Disse utøves ulikt, og kommuner har også ulike behov. På denne fylketanken fikk vi høre om hvordan kommunene har mest nytte av at fylkene

Fylkestreff i Moss

I 2024 styrket nettverket sitt arbeid rettet mot fylkene, og i november fant det første fylkestreffet sted.

Med Østfold fylkeskommune som vertskap samlet deltakere fra Fremsams syv fylkeskommuner seg i Moss, hvor de klokkere på hvordan gevinster av folkehelsearbeid kan formidles, betydningen av oppvekstens bevegelsesfellesskap og krysskultur som ressurs i folkehelsearbeidet.

Fylkessamling: Helsefremmende skoler og barnehager

Flere fylkeskommuner har i mange år jobbet med temaet helsefremmende barnehager og skoler. I mars samlet mange fylkeskommuner seg for å drøfte hvordan de kan jobbe mer strukturert sammen på dette området.

Et sentralt tema var også å finne en form på samarbeidet og hva som er fylkeskommunenes viktigste ønsker for et samarbeid. Fremsam var

jobber, presentert av Bent Olav Olsen i Fredrikstad kommune. Deretter fortalte Linn Gyland i Agder fylke om hvordan de jobber med å løse de ulike rollene i arbeidet med kommunene.

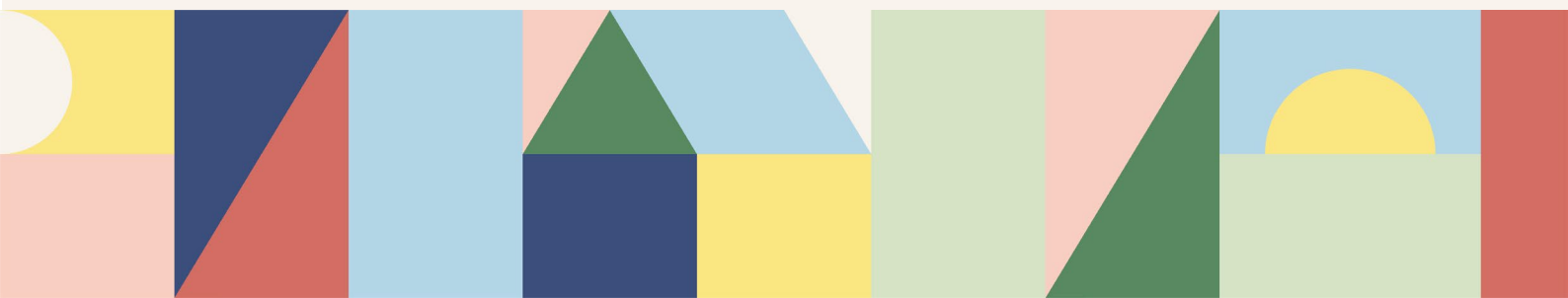
Språk og folkehelsearbeid

Ville vi vært bedre til å drive forebygging og folkehelsearbeid om vi hadde flere ord og uttrykk til disposisjon? Dette spørsmålet har Magne Nylenna og Erlend Hem stilt i en artikkel i tidsskriftet Michael, og på denne Fylketanken utdypet Nylenna sine meninger rundt språk og folkehelsearbeid.

Internasjonalt samarbeid

Fremsam er det norske nasjonale nettverket i WHO Healthy Cities i Europa. Felles for alle de nasjonale nettverkene er at vi jobber for å skape lokalsamfunn som er gode å leve i for alle, og at vi i dette arbeidet knytter oss til Healthy Cities' overordnede strategi.

Det irske Healthy Cities-nettverket var samlet i Dublin, og fikk besøk av representanter fra det norske nettverket.

Studietur: Politikerveiledning og erfaringsutveksling med Healthy Cities Irland

Vårt søsternetverk, Healthy Cities Ireland, ønsket å lære mer om vår politikerveiledning "Ta vare på velgerne dine", og høre mer om hvordan vi jobber med helsefremmende samfunnsutvikling i norske lokalsamfunn. De inviterte derfor nettverket til samling i Dublin.

To stykker fra sekretariatet dro til Irland sammen med både administrative og politiske representanter fra Hemsedal og Nesbyen kommune.

Digitalt seminar i nordisk samarbeidsforum i WHO Healthy Cities

De nordiske landene har etablert et eget samarbeidsforum i WHO Healthy Cities, og høsten 2024 arrangerte landene et felles digitalt seminar for nettverkene.

Seminaret hadde tittelen «Creating a People-Centric Wellbeing Economy», hvor vi utforsket hva en «livskvalitetsøkonomi» er og hvordan den kan bidra til å skape bedre lokalsamfunnsutvikling.

Her ble det faglig utveksling mellom våre to land, hvor irene lærte om folkehelsearbeid i Norge og vi fikk lære om hvordan irene jobber med å fremme livskvalitet, utjevne sosiale forskjeller og tverrsektorielt arbeid.

Healthy Cities arbeidsgruppe om helsefremmende stedsutvikling

Fremsam deltar i WHO's arbeidsgruppe om helsevennlig by- og stedsutvikling «Place, Health, Inequalities & Well-being Working Group».

Forum for wellbeing economy på Island

Det islandske direktoratet for folkehelse organiserte i juni «Forum for wellbeing economy» med støtte fra EUs helseprogram, JA Prevent NCD, hvor Hildegunn Brattvåg, nestleder i Fremsam, holdt en presentasjon om politikerveiledningen «Ta vare på velgerne dine».

Forumets mål er å bidra til å fremme et miljø der ulike perspektiver møtes med en felles forpliktelse til å skape bærekraftig velferd for alle.

Med utgangspunkt i livskvalitetsøkonomi er forumet en plattform for dialog og samarbeid blant politikere, beslutningstakere, bedriftsledere, akademikere og praktikere over hele verden for å fremme tverrfaglig samarbeid og helhetlige løsninger for å møte de mangefasetterte utfordringene i vår tid.

Møter i WHO's politisk komité

Ingvill Dalseg deltok på vegne av styreleder Lene Conradi på to møter i WHO Healthy Cities' politiske komité, ett digitalt og ett i Brno, Tsjekkia. Her diskuterte politikerne temaer som livskvalitetsøkonomi, innbyggerinvolvering og Healthy Cities' kommende strategi.

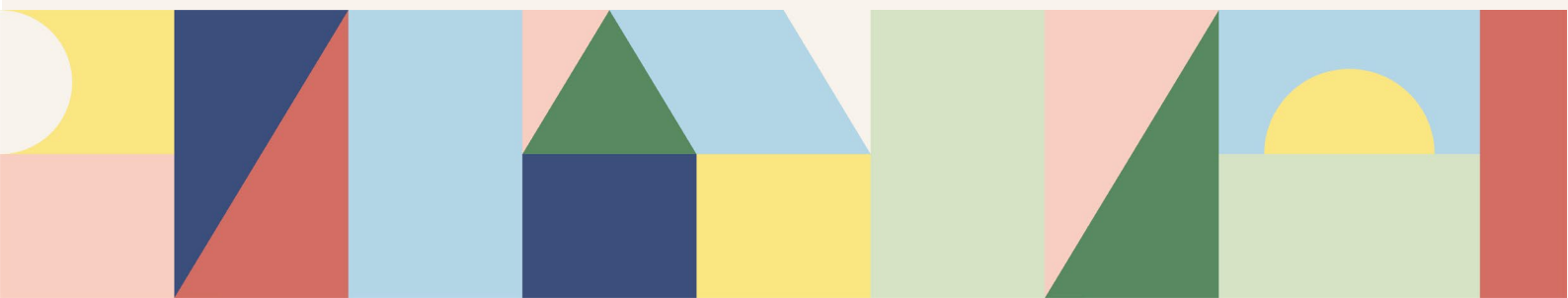
Her møttes politikere fra nettverket som sitter i komiteen sammen med sekretariatet for Healthy Cities-nettverket for å diskutere den strategiske veien videre.

Ingvill Dalseg var på plass i Brno, Tsjekkia, her avbildet sammen med Fredrik Lindencrona fra Sverige (til venstre), Tony Fitzgerald fra Irland og Kira Fortune, lederen for WHO Healthy Cities-nettverket.

Rekruttering

Fremsam har som mål å rekruttere flere medlemmer, slik at vi kan bli et sterkere og mer slagkraftig nettverk. Et ledd i dette arbeidet er å jobbe aktivt for å synliggjøre prosjekter og medlemsfordeler, samt aktivt oppsøke potensielle nye medlemmer.

Nye medlemmer

Nettverket har hatt stor vekst de siste årene, og i 2024 ble rekordmange nye kommuner og fylkeskommuner med. Vi kunne ønske velkommen til:

- Akershus fylkeskommune
- Bærum
- Flesberg
- Hammerfest
- Hol
- Nore og Uvdal
- Rollag
- Østfold fylkeskommune
- Ål

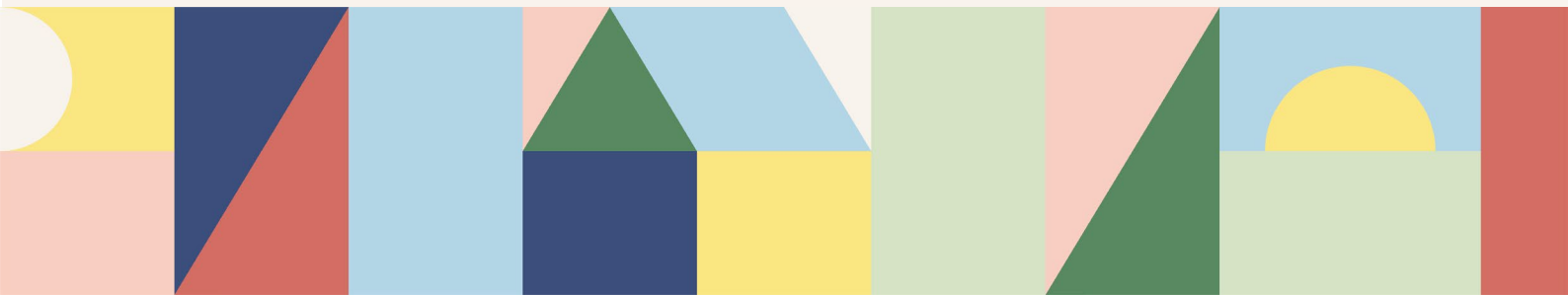

Folkehelsekoordinatorene i Numedal-kommunene! Fra venstre: Susanne Moe Pettersen fra Nore og Uvdal, Nadine Mielke fra Rollag og Kjersti Rennestraum fra Flesberg.

Sammen skal vi jobbe for at helse og livskvalitet prioriteres høyt i lokal samfunnsutvikling!

fremsam

Organisering

Medlemmer

Alle norske kommuner og fylkeskommuner kan søke om medlemskap i Fremsam.

Forutsetningen er en tilslutning til nettverkets prinsipper og strategier gjennom et politisk vedtak i kommunestyre eller fylkesting.

Nettverkets styre

Generalforsamlingen valgte i 2024 følgende styre:

- » Lene Conradi, Asker kommune, styreleder
- » Ane Bjørnsgaard, Innlandet fylkeskommune, nestleder
- » Aase Refsnes, Steigen kommune, styremedlem
- » Bent Olav Olsen, Fredrikstad kommune, styremedlem
- » Ingvill Dalseg, Oppdal kommune, styremedlem
- » Linn Gyland, Agder fylkeskommune, 1. vara
- » Linn Haraldstad, Indre Østfold kommune, 2. vara

Fremsam hadde pr. 31. desember 2024 56 medlemmer – 7 fylkeskommuner og 49 kommuner.

Sekretariat

Fremsams sekretariat har i 2024 bestått av daglig leder Vigdis Holm, nestleder Hildegunn Brattvåg, seniorrådgiver Maria Eintveit og prosjektkoordinator Inga Brenne, med til sammen 3,5 årsverk.

Sekretariatets primære tilholdssted er på Sentralen i Oslo, som medlem av SoCentral – Nordisk inkubator for samfunnsinnovasjon.

Økonomi

Fremsam har god og oversiktlig økonomi. Inntekter og utgifter er stabile og forutsigbare. Fremsams inntekter kommer primært fra offentlige tilskudd, prosjekter og medlemskontingenter. Nye satsingsområder finansieres i all hovedsak med prosjektmidler. Det settes ikke i gang nye prosjekter uten sikker finansiering.

Vedtekter

Nettverk for helsefremmende samfunns vedtekter ble sist endret under generalforsamlingen 22. april 2021 og finnes på våre nettsider.

Sekretariatet jobber for å øke grunnstøtten, slik at vi kan ha en mer stabil og forutsigbar situasjon for de ansatte.

Nettverket ble i 2023 en del av Program for folkehelsearbeid i kommunene, som betyr at beløpet som tildeles Fremsam på Statsbudsjettet går via dette programmet, administrert av Helsedirektoratet.

fremSAM

Medlemmer i 2024

- » Agder fylkeskommune
- » Akershus fylkeskommune
- » Aremark
- » Asker
- » Aurskog-Høland
- » Austevoll
- » Bodø
- » Brønnøy
- » Bærum
- » Båtsfjord
- » Fjaler
- » Flesberg
- » Flå
- » Fredrikstad
- » Frogn
- » Gildeskål
- » Gjøvik
- » Gran
- » Grane
- » Hamarøy
- » Hammerfest
- » Hemsedal
- » Herøy i Nordland
- » Hol
- » Indre Østfold
- » Innlandet fylkeskommune
- » Kristiansand
- » Levanger
- » Lier
- » Lillestrøm
- » Loppa
- » Lyngdal
- » Modum
- » Moss
- » Møre og Romsdal Fylkeskommune
- » Namsos
- » Nesbyen
- » Nordland Fylkeskommune
- » Nordre Follo
- » Nore og Uvdal
- » Nærøysund
- » Oppdal
- » Rollag
- » Saltdal
- » Sandnes
- » Sirdal
- » Steigen
- » Ullensvang
- » Verdal
- » Vestland fylkeskommune
- » Vestvågøy
- » Vinje
- » Volda
- » Våler
- » Østfold fylkeskommune
- » Ål

fremsam

NETTVERK FOR HELSEFREMMENDE SAMFUNN
EN DEL AV WHO HEALTHY CITIES

Nettverk for helsefremmende samfunn (Fremsam) skaper lokalsamfunn som fremmer gode liv for alle innbyggere. Vi er et nettverk av og for kommuner og fylkeskommuner, og en del av WHO Healthy Cities.

Besøksadresse

Sentralen
Øvre Slottsgate 3, 0157 Oslo

Kontaktinformasjon

dagligleder@fremsam.no
Tlf.: 41625170

